

17 Eylül 1976 tarihinde kutlanan Gelendost Zaferinin 800. üncü Yıldönümü törenlerine gelen askeri birliğin karşılanması.

ÖMÜR ÇELİKDÖNMEZ : Miryokefalon Zaferinin Kutlama Tarihçesi

Türk Tarih Kurumu'nun resmi internet sitesinde logonun altında Mustafa Kemal Atatürk'ün şu sözü yer almaktadır; "Tarih yazmak, tarih yapmak kadar önemlidir, yazan yapana sadık kalmazsa, değişmeyen hakikat insanlığı şaşırtacak bir mahiyet yer alır."

Bu sözün önemi Miryokefalon Zaferi kutlamalarının tarihçesini hazırlamak istediğimde, çalışmalarım için can simidi olmuştur.

Bilgi kirliliğinin ötesinde kafa karışıklığına yol açan malumatları ayıklamak oldukça zor bir süreçti. Sözde yakın bir tarih olmasına rağmen konuyla ilgili dokümanların kıstıllılığı çalışma alanını sınırlandıran bir amil olarak hiç peşimi bırakmadı.

Belki de Ankara'dan konuyla ilgilenmeye çalışmanın hariçten gazel okumak olabileceğini, araştırmayı başlatmak için kollarımı sıvamasam hiç anlamayacaktım. O nedenle bir musibet bin nasihatten evladır darbu meselenin hiçte boşuna olmadığını bir kez daha idrak ettim. Merhum Hüseyin Şekercioğlu'nun bu zafer kutlamalarının gelenekleşmesindeki rolü yadsınamaz.

Ancak Gelendost Tarihi kitabındaki bilgilerin tahkiki gerekmektedir. Zira zafer kutlamaları ile ilgili araştırma sırasında bu durum bir kez daha net bir şekilde gündeme gelmiştir.

17 Eylül 1176 Cuma günü kazanılan Miryokefalon Savaşı zaferinin Türk tarihi açısından önemi, Anadolu fethinin tescilidir. Sümer Şenol'un şairane ifadesi ile Malazgirt Zaferi Anadolu'nun kapısını Türklere açmış, Miryokefalon Zaferi ile Anadolu'nun tapusu Türklerin eline geçmiştir.

Zaferin kazanılmasına müteakip, Anadolu Selçuklu Hükümdarı II. Kılıçarslan bu zaferi elçilerle İslam dünyasına haber vermiş, birçok şehirde savaşta şehit düşenler için Cuma namazlarında dualar okunmuş, zafer halka anlatılmış ve hatim merasimleri tertip edilmiştir. Kılıç-Arslan, Mısır-Suriye sultanı Selâhaddin Eyyubî ve Almanya İmparatoru Friedrich Barbarossa başta, belli başlı hükümdarlara zafer-nâmeler göndererek Miryokefalon zaferini müjdelemiştir.¹

KılıçArslan'ın yanında bulunan Selçuklu ümerası ve ulemasının katıldığı, Miryokefalon Savaşının kazanılmasından sonra yapılan zafer duası gelenekleşmiş, 1990 yılına kadar sürmüştür. Zafer duasının yapıldığı Avşar Sultan Alaeddin Camisinde görevli İmam-Hatip Mehmet Demiralay'ın 1990 yılında ölmesiyle birlikte zafer duasının unutulduğu anlaşılmaktadır. Yüzyıllarca süregelen ve Cuma Namazının farzına müteakip İmam Hatibin işaretiyle ayağa kalkan cemaatin topluca Zafer Duası yaptıkları günümüz Avşar halkı tarafından bütün canlılığı ile halen anlatılmaktadır.²

Bununla birlikte bu güzel ve anlamlı dini ve milli geleneğin neden devam ettirilmediği merak konusu olmakla birlikte anlaşılamamaktadır. II.Kılıç Arslan'ın ordusunda bulunan Hicaz Birlikleri komutanı Enes oğlu Şeyh Abdullah'ın ilk kez zaferin kazanılması için dua eden zat olduğu sanılmaktadır.³

Cumhuriyet döneminde bilinen ilk kutlama 1928 yılında gerçekleştirilmiştir.

Gelendost Tarihi Müellifi merhum Hüseyin Şekercioğlu'nun verdiği bilgiye göre; Yalvaç nüfusuna kayıtlı Lelebiciler mahallesinden[4] Hacı Hamza Alioğlu Müderris (Şeyh) Mehmet Efendi[5], 1916'da Amasya merkezde bulunan Zincirli Medreseye müderris atanmış ve bu görevi sırasında Amasya kütüphanesinde araştırma yaparken, Abbasi Halifelerinden 33. hükümdar El Mustaza'ya takdim edilen Miryo Fatlın Zafernamesi adlı

kitaptan kendi eserine alıntılar yapan Amasyalı Tarihçi Ahmed Celal'in bilgilerine ulaşmıştır.

Bu bilgileri okuyan Müderris Şeyh Mehmet Efendi, adı geçen savaş sırasında Yalvaç Kırkbaşılar meydan muharebesi ile Höyükli Çanlı Kilise (Karabey Ovası) savaşları ile ilgili bilgileri kendi defterine kaydetmiştir.

Memleketine dönüşünde Höyükülü Bakkal Ramazan Efendi [6] ile Miryokefalon (Miryofatlın) savaşının gerçekleştiği coğrafyayı gezmiş, araştırma ve incelemelerde bulunmuştur.[7] Şeyh Mehmet Efendi ile Bakkal Ramazan Efendi'nin akraba ve medrese arkadaşı olabileceği düşünülmektedir.

3 Eylül 1909'da Höyükli'de incelemelerde bulunan bir başka isimde, Tanîn gazetesinin muharrir ve muhabiri Ahmet Şerif Efendi'dir. Onun verdiği bilgiye göre, Yalvaç ilçesi Üyükli (Hüyükli/Höyükli) köyünde Nalbant Mahallesinde Şaban oğlu Hasan Hafız Efendi'nin Mektebi vardır.

O yıllarda Çiçek hastalığı salgını vardır ve köyde birçok çocuk bu salgın sırasında ölmüştür.[8] 28.06.1914 Pazar tarihli arşiv belgesinde, "Eski eser araştırmacısı Prof. Ramze'nin aldığı izin sınırlarını aşarak fazla kişi ile hafriyat yaptığı için çalışmalarının engellenmesi" bilgisi yer almaktadır.[9]

Cumhuriyetin ilk yıllarında (1924–1925–1926) İngiliz uyruklu Sir William Ramze'nin, Yalvaç'ın Karakuyu ve Hisarlık mevkiilerinde arkeolojik kazı yapmasına izin verilmesi gündeme gelmiş ve bu izin süresi her yıl yenilenmiştir.[10]

Yalvaçlı Şeyh Mehmet ve Höyükülü Bakkal Ramazan Efendi'nin Yalvaç civarında ecnebilerin arkeolojik hafriyat adı altında yürüte geldikleri istihbarat faaliyetlerinden ve antik Roma medeniyetini ihya çabalarından rahatsız oldukları görülmektedir.

Bu nedenle bu iki dostun tepkisel olarak bölge tarihinde önemli yeri olan ve Anadolu'nun Müslümanlaşmasını sağlayan Miryokefalon Savaşı'nı ön plana çıkaran kültürel faaliyet yapmaları, dönemin siyasi şartları ve konjüktürü açısından oldukça anlamlıdır.

Onların bu etkinliğinin askeri ve mülki idarenin bilgisi halinde olduğu akla gelmektedir. Yunan işgali ve İstiklal savaşı hatıralarının tazeliğini koruduğu günlerde, yüzlerce yıl önceki bir savaş gündeme getirmek başka türlü nasıl anlaşılabilir?

1928–33/1938–41 Dönemlerinde Yalvaç Belediye Başkanlığı Görevinde bulunan Halil Edib Berkun

Müderriş Şeyh Mehmet Efendi Höyüklülü Bakkal Ramazan Efendi ile 1928 yılında Gelendost'a gelmiş, bir Cuma günü [11] Çarşı Camii'nde[12] halka vaaz ederek 17 Eylül 1176 Miryo Fatlın zaferini halka anlatmıştır.

Daha sonra parasını cebinden ödeyerek, Türk şehitlerine mevlit okutmuştur.

İki gün Gelendost halkının ısrarı ile konuk olan Şeyh Mehmet Efendi; 1938'de Yalvaç'ta vefat etmiştir. Ölüm haberi üzerine taziye için Yalvaç'a giden bir grup Gelendostlu, Şeyh

Mehmet Efendi'nin ailesi Şerif Fadime Hanımla görüşmüş, Miryo Fatlın Zaferi ile ilgili malumatların yazılı olduğu defterlerini istemişlerdir.

Ancak bu istekleri gerçekleşmemiştir.

Şeyh Mehmet Efendi'nin eşi Şerif Fadime Hanım, söz konusu olan kuyudatın dönemin Yalvaç Belediye Başkanı olan Halil Edib Berkun'un eniştesi Kadir Şafak aracılığı ile Yalvaç Hacı Ali Rıza Efendi Halk Kütüphanesine teslim edildiğini söylemiştir.[13]

Hacı Ali Rıza Efendi Kütüphanesi, Devlet Han Camii yanında hizmet vermiş, 1935 yılında eski Belediye yanındaki Kız Mektebine nakil edilmiştir. 1940'ta Yalvaç Halkevi binasına taşınan kütüphane; Maarif Vekâletinin burada Akşam Kız Sanat Okulu açmasıyla 1954 yılında tekrar yer değiştirmiş ve yeni hâl binalarının Yeni Cami'ye bakan girişine taşınmıştır.[14]

کتب زواقسفی علی رضا افندی

1. Resim — «Kütüphane vakıfı Ali Rıza Efendi»

Yalvaç Halk Kütüphanesi kurucusu Hacı Ali Rıza Efendi

Hüseyin Şekercioğlu'nun sözünü ettiği Yalvaçlı Şeyh Mehmet Efendi'nin kimliği konusunda yaptığım araştırmalara sırasında, görev yerinin Amasya değil[15] Aksaray olduğu yine merhum Şekercioğlu'nun Amasya olduğunu söylediği Zincirli Medrese'nin Aksaray'da olduğunu belirledim.[16]

İlmiye Salnamesinde yer alan bilgilere göre, Mehmet Şerif Efendi isminde bir şahsın, 1916 yılı öncesinde Aksaray Müftüsü olarak görev yaptığı anlaşılmaktadır.[17]

Adı geçen Mehmet Şerif Efendi'nin, Şekercioğlu'nun sözünü ettiği Yalvaçlı Şeyh Mehmet Efendiyle ilgisi, eşinin de Şerif Fadime ismini taşımasıdır.[18] Bu irtibatın önemli olduğunu düşünüyorum. Muhtemelen yakın akraba evliği yapmaları, aile lakaplarında yer alan Şerif adlandırmasının her ikisinin de isminde yer almasına neden olsa gerektir. Ancak, künyesi bu ihtimali ortadan kaldırmaktadır. Mehmet Şerif Efendi, Ulemadan Hacı İsmail Efendinin oğlu olup Hicri 1258'de Aksaray'da doğdu Konya müftüsü Abdullah Vahdi Efendiden 1292'de icazet aldı. Sonradan Aksaray müftüsü oldu.[19]

Yine 06.06.1892 Pazartesi, 13.06.1892 Pazartesi ve 19.06.1892 Pazar tarihli arşiv belgelerinden; Yalvaç Müftüsünün Hacı Mehmed Efendi olduğu anlaşılmaktadır.[20]

06.08.1918 Salı tarihli arşiv belgesinde Yalvaç'ta sakin mültecilerden Hamza Bey tarafından, eşya hasarına ait verilen beyannamenin gereğinin yapılmak üzere gönderildiğine dair Hariciye Nezaretine yazılan tahrirat hakkında malumat bulunmaktadır.[21]

Belki Müderris Mehmet Efendi'nin künyesinde yer alan Hacı Hamza Alioğlu'nun, bu arşiv belgesinde yer alan mültecilerden[22] Hamza Beyle ilgisi olabilir.

Dolayısıyla bu bilgilerin ışığında Şekercioğlu'nun verdiği malumatın sıhhati tartışılır olmaktadır. Bu arada Yalvaç eşrafından görüştüğüm bazı kimseler, Esnaf şeyhi olabileceğini söyledikleri şeyh Mehmet efendi'nin aile şöhretinin Mehmet Saidler olduğunu ifade etmişlerdir. Bununla birlikte ölümünden önce Tabakhane Şeyhliği yaptığını söyledikleri Mehmet Efendi'nin müderrislik ya da müftülük vazifesinden haberdar olmadıklarını da sözlerine ilave etmişlerdir. Bu konuyu aydınlatacak olan, Hacı Ali Rıza Efendi Kütüphanesinde olduğu söylenen evrakının ortaya çıkarılmasıdır.[23]

Yalvaç Nüfus Müdürlüğünün; Yalvaç nüfusuna kayıtlı olduğu Hüseyin Şekercioğlu tarafından iddia edilen, Leblebiciler mahallesinden Hacı Hamza Alioğlu Müderris (Şeyh) Mehmet Efendi ile ilgili kütük kayıtlarını incelemesi durumunda, bu isim etrafında yoğunlaşan tartışmalar sona erecek nihai malumat elde edilebilecektir. Dini unvanı nedeniyle benzerlik gösteren bir başka isimde, Yalvaç Kaş Mahalle Meydanoğlu Mescidinde 25 Mayıs 1909 tarihinden ölümü olan 18.6.1938'e kadar, 29 yıl kesintisiz imam hatiplik görevinde bulunan, Es Seyyid Hüseyin Efendi oğlu Mehmet Tahir Önder'dir.[24]

Hem isminin Mehmet olması hem de ölüm tarihinin 1938 olması, Şekercioğlu'nun malumatıyla örtüşür gözükmetedir.

Dr Ekkehard Bickhoff

1974 Kıbrıs Barış Harekâtı sonrası halkın milli şuurunu pekiştirme anlayışı doğrultusunda resmi bazı kutlama programlarının yapıldığı görülmektedir. Nitekim ilk Miryokefalon Zaferi kutlamalarının 1974 yılında başlaması bu süreç içinde anlaşılmalıdır.

Savaş yerinin Isparta sınırları içerisinde olduğuna dair Karamıkbeli Teorisi 1976 yılında iyi bir tarihçi olan ve sonraki yıllarda büyükelçi olarak görev yapan Dr. Ekkehard Bickhoff [25]

tarafından VIII. Türk Tarih Kongresine sunulan bildiride gündeme getirilmiştir.

ABD'nin ambargo uyguladığı dönemde Batı Almanya vatandaşı bir bilim adamın, Bizans'a (Yunanlılara/Rumlara) karşı kazanılan bir zaferi araştırma kapsamına alması düşündürücüdür.

Bu araştırma çerçevesinde Dr. Ekkehard Bickhoff Isparta ili sınırları içinde Uluborlu-Senirkent-Gelendost ve Yalvaç civarında dolaşmış ve incelemeler yapmıştır.

Hüseyin Şekercioğlu'nun Büyükelçi'nin araştırmasından yola çıkarak yazdığını düşündüğüm Berlin Üniversitesi Bizans İlimler Enstitüsü araştırma heyetiyle ilgili malumatlar biraz fazlaca kurgulanmış, adeta komplo teorilerini aratmayan bir hikâye formatında kaleme alınmıştır.

1974 Kıbrıs Barış Harekâtı'nı takip eden yıllarda, Batı Almanya ve Türkiye arasında siyasi ve ekonomik ilişkilerin sıklaştığı, Alman silah sanayi ürünlerinin Türkiye'de Pazar bulunduğu görülmektedir. Dolayısıyla böyle bir ortamda iki ülke arasında diplomatik skandala yol açabilecek bir girişimden özellikle Almanların bulunmayacakları, söz konusu olmaktadır.[26]

Gelendost ve civarında araştırmalarda bulunan Berlin Üniversitesi Bizans İlimler Enstitüsü araştırma heyetinde söz eden Şekercioğlu, bu heyette yer alan bazı bilim insanlarının da isimlerini verir.

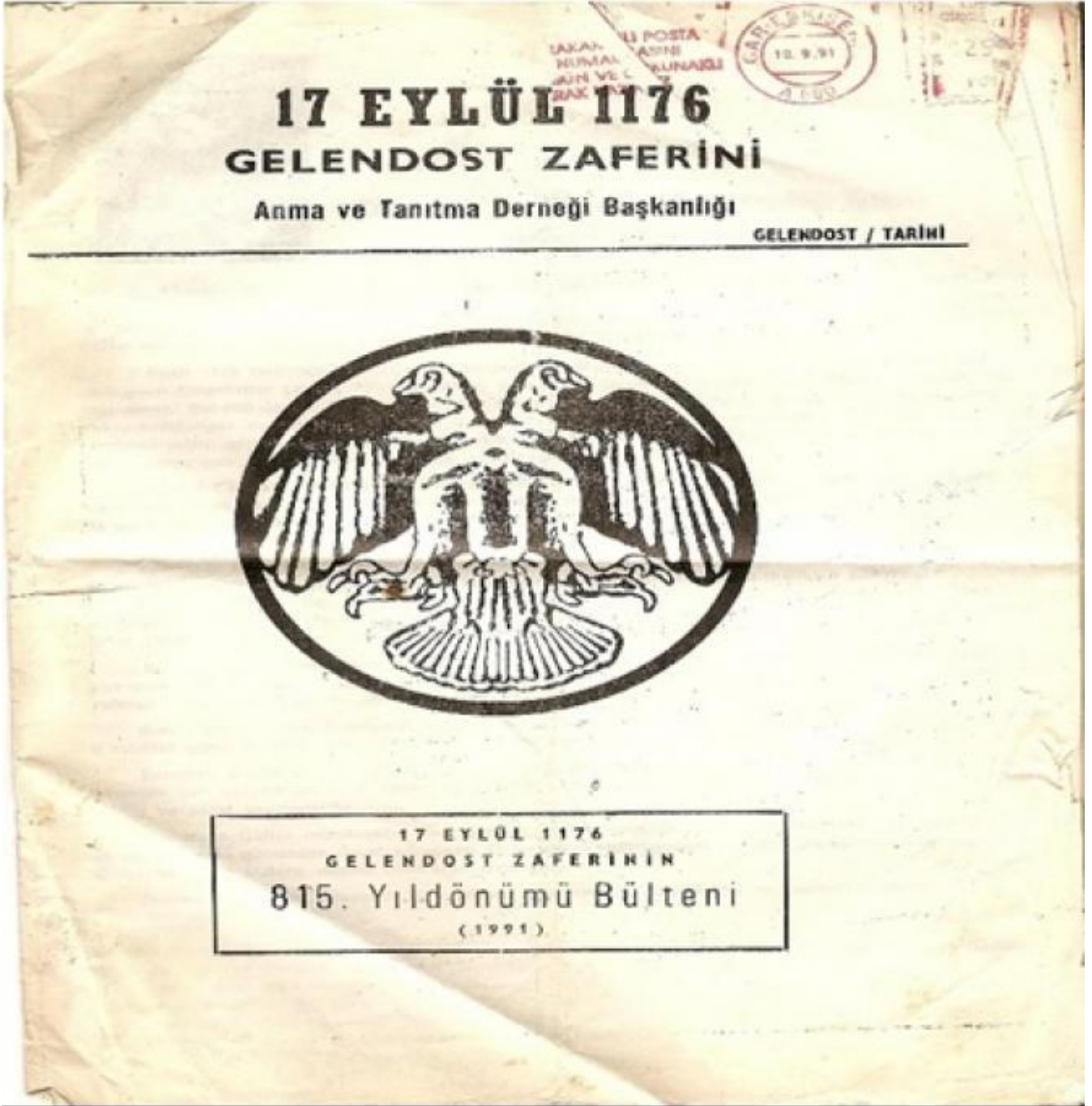
Onun isim listesinde, heyet başkanı olarak Prof Hans Luk, Türkçe ve Arapça Uzmanı Şiller Kut ve hatta Haçlı Seferleri Tarihi isimli kitabın müellifi Steven Runciman vardır.[27] Miryokefalon Zaferi kutlamalarına başlanmasının en büyük nedenlerinden birisi, Gelendost ve civarında araştırmalarda bulunan Berlin Üniversitesi Bizans İlimler Enstitüsü araştırma heyetinin savaş alanının Gelendost civarı olduğuna dair kanaatlerinin pekişmesi üzerine, kendi aralarında yaptıkları konuşmada savaştaki kayıpları için Almanya'da, Türkleri Protesto mitingi düzenleme girişiminde bulunmayı kararlaştırmalarıdır. Konudan bir şekilde haberdar olan araştırma heyetini evinde misafir eden Kırçiloğlu Himmet Avşar, konuyu dönemin Gelendost Kaymakamı Ergün Tezel'e haber verir.[28]

Alman araştırma heyeti Gelendost'tan ayrıldıktan sonra Berlin Üniversitesi Bizans Enstitüsü Başkanlığı'nın aldığı tel'in kararını radyo haberlerinden öğrenen Kaymakam savaşın gerçekleştiği tarih olan Cuma günü belediye hoparlöründen yaptığı konuşma ile Berlin Üniversitesinin bu girişimini eleştirmiştir.

Şekercioğlu bu süreci kitabında bu şekilde özetlemiş lakin 1978 tarihli bültende yazdığı makalesinde, konuyu farklı boyutlarda ele almıştır.

Onun verdiği malumata göre Eylül 1967'de gazetelerde yayımlanan bir haberde çeşitli Avrupa ülkeleri üniversitelerinde bulunan Bizans İlimleri Enstitüsü araştırmacıları ve Bizanstinizm Cemiyeti'nin üyeleri, 1976 yılı 17 Eylül ayında Berlin'de toplanarak Türklerin

kazandığı 17 Eylül 1176 zaferi telin edecekleri belirtilmiştir. Konuyla ilgili haberin doğruluğu Berlin Kültür Ataşesi tarafından doğrulanınca, Gelendost Kaymakamı Ergün Tezel başkanlığında zaferin 791. yıl dönümünü kutlama komitesi oluşturulmuş ve bu komite adı geçen cemiyetlere ve merkezlere, enstitülere protesto mahiyetli telgraflar çekmiştir.[29]

1974'te Gelendost Kaymakamı Nevzat Dalkıran'ın başkanlığında kurulan kutlama komitesi o tarihte Isparta Valisi olan Sebahattin Çakmakoğlu ile 58. Tümen komutanı Tümgeneral Bahattin Arıkan'ı ziyaret ederek 17 Eylül 1976 Miryokefalon Zaferi'nin 798. yıldönümün askeri veçhe ve çehre ile kutlanmasını istemişlerdir.

Isparta Valisi Sebahattin Çakmakoğlu ve Tümen Komutanı Tümgeneral Bahattin Arıkan, Eğirdir Dağ komando Okulu Komutanı General Sabri Elvan Paşa ile görüşükten sonra,

askeri birlikler ile mülki erkânında bu törene katılmasını kararlaştırmışlardır.[30]

1974'ü takip eden yıllarda (1974–1978) Miryokefalon Zaferi kutlama törenlerinin resmi mahiyet kazandığı görülmektedir.[31]

Nevzat Dalkıran³²

Sebahattin Çakmaköglü³³

1968 -1974 arası Miryokefalon Zaferi kutlama törenlerinin yapılıp yapılmadığına ilişkin bir bilgiye ulaşılamamıştır. Bu dönemde Gelendost'ta Ergün Tezel, İhsan Uğurlucan ve Nevzat Dalkıran Kaymakam olarak görev yapmışlardır.

Genelkurmay Başkanı Semih Sancar³⁴

1976'ya gelindiğinde, Genelkurmay Başkanlığı'nın Harp Tarihi Başkanlığı'nın Miryokefalon Zaferi'nin Malazgirt Zaferi ve 30 Ağustos Zaferi gibi ihtişam ve titizlikle kutlayacağı kararı, Genelkurmay Başkanı Semih Sancar tarafından Hüseyin Şekercioğlu'na bir mektupla bildirilmiştir.

Nitekim 17 Eylül 1976 Cuma günü Gelendost'ta resmi olarak Miryokefalon Zaferi kutlamalarının ardından 12 gün sonra dönemin Milli Eğitim Bakanı Ali Naili Erdem 29.11.1976 tarihli bir genelge yayınlamak, Miryokefalon zaferinin tüm ülke okullarında kutlanmasını istemiştir.[35]

Genelkurmay Başkanlığının Milli Eğitim Bakanlığı ile görüşerek zafer kutlamaları ile ilgili girişimde bulunduğu anlaşılmaktadır. Aşağıda ise Milli Eğitim Bakanı Ali Naili Erdem'in Tebliğler Dergisinde yayınladığı genelge yer almaktadır:

Dönemin Milli Eğitim Bakanı Ali Naili Erdem[36]

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Talim ve Terbiye Dairesi Başkanlığı

Sayı: 14536,
11700

Tarih: 29.11.1976

Konu: *Miryokefalon Zaferi* hk.

VALİLİKLERE

Türk tarihi sayısız destanlarla doludur. Bunlardan birisi de, Eylül 1176 tarihinde, Eizans kuvvetlerine karşı Anadolu Selçuklu Sultanı II. Kılıç Arslan'ın kazandığı Miryokefalon Zaferi'dir.

Miryokefalon Muharebesi, Malazgirt Muharebesi kadar büyük ve önemli bir Selçuklu zaferidir. Bu zaferle birlikte Türkler, Anadolu'da kat'î surette yerleşmişlerdir.

Bu yıl 800. Yıldönümünü idrâk ettiğimiz Miryokefalon Zaferi'nin 1976–1977 öğretim yılı içerisinde uygun görülecek tarihlerde Vilâyetiniz dâhilindeki bütün ilk ve orta dereceli okullarda, tören, konferans, temsil vb şekillerde kutlanmasının teminini rica ederim.

Ali Naili ERDEM
Millî Eğitim Bakanı ³⁷

Miryokefalon Zaferinin 800. yıl kutlamaları adeta resmi bayram havasında geçmiştir. Eğirdir Dağ komando Birliği askeri bando eşliğinde resmi geçti yapmıştır. Bursa'dan Gelen Mehteran Bölüğü, halka konser vermiş, törenlerin bitiminde Isparta İl Müftüsünün önderliğinde merkez camiinde tüm şehitlerimizin aziz ruhları için mevlid-i Şerif okunmuştur.[38]

Törenlerde askeri birlikler ve askeri bando bulunmakta, vali, garnizon komutanı, kaymakam, belediye başkanları, mülki idare amirleri ve Gelendost halkı katılmaktadır. Şekercioğlu; zafer kutlamalarına katılan katkıda bulunan Gelendost Belediye Başkanlarından Mustafa Kayaş, Süleyman Çoşar, Mahmut Yıldırım ve Mehmet Sezgin'in isimlerini yâd ederek onlara şükranlarını sunar.

DEĞİŞEN COĞRAFYA ve MİRYOKEFALON SAVAŞI

Ramazan TOPRAKLI
Nisan 2010, Ankara

[1] Yılmaz Öztuna, "Miryokefalon Türkler için dönüm noktasıydı", Türkiye Gazetesi, 18 Eylül 2010 Cumartesi

[2] Ramazan Topraklı, Değişen Coğrafya ve Miryokefalon Savaşı, Semif Ofset, 2. bsk Ankara 2011, shf 136

[3] Bkz Hüseyin Şekercioğlu, *Gelendost Tarihi*, Bayrak Yayıncılık-Matbaacılık Koll. Şti. İstanbul 1989,

[4] “Leblebiciler Mahallesinde bulunan Kuşçu Caminin imamlığı 11 Aralık 1877’de günlük yarım akçe ile Hafız Mehmet Efendiye tevcih edilmiştir. Hafız Mehmet 28 Ocak 1878’de de vakfın mütevelliliğine getirilmiştir. Ölümüyle oğlu Hafız Ali Efendi (Keskinkılıç), 30 Mayıs 1918 tarihli beratla imamet, 10 Eylül 1918’de de hitabet görevlerine getirildi. Ali Keskinkılıç’ın vefatıyla boşalan imamet ve hitabet görevlerine 6.5.940 gün ve 308 sayılı tevcih kararıyla Osman Karakuş tayin edilmiş, onunda ölümüyle söz konusu göreve 7.6.944 günkü tevcih heyeti kararıyla Mustafa Keçeci atanmıştır.” Bkz Prof Dr Nuri Köstüklü, *Yalvaç Tarihi Üzerine Araştırmalar (Tanzimat’tan Cumhuriyet’e)*, Yalvaç Belediyesi Kültür Yayınları, Ankara 2010, shf 42

[5] Müderris Mehmet Efendi’nin arkadaşlarından birisi de Gelendost Yenice Köylü ve Konya medresesi mezunlarından 1946’da 91 yaşında vefat eden Ferhat Tanrıverdi’dir. Bkz Hüseyin Şekercioğlu, *Gelendost Tarihi*, Bayrak Yayıncılık-Matbaacılık Koll. Şti. İstanbul 1989, shf 260

[6] Bakkal Ramazan Efendi, 1953’de kurulan Hüyükü Belediyesi’nin ilk belediye başkanı olarak görev yapmıştır. Ailesi günümüzde Sarılar lakabı ile anılmakta ve Sarı soyadını taşımaktadır. (Sarı –Sarıcalı-Sarıbaş adını taşıyan Türkmen cemaatleri olduğu bilinmektedir. Bkz Ömür Çelikhönmez, *Efsane Doktor Sadettin Sarımurat*, Ankara 2009, shf 27) Ailesinden genellikle din hizmetinde çalışanların olması, Ramazan Efendi’nin de dini tahsil aldığını göstermektedir. Bakkal Ramazan Efendi; 1955’te Yalvaç’a giderken komşusuna ait traktörün devrilmesi sonucu hayatını kaybetmiştir. Allah rahmet eylesin.

[7] Hüseyin Şekercioğlu, *Gelendost Tarihi*, Bayrak Yayıncılık-Matbaacılık Koll. Şti. İstanbul 1989, shf 110–111

[8] Ahmet Şerif, *Anadolu’da Tanîn*, Hazırlayan: Mehmet Çetin Börekçi, Türk Tarih Kurumu Yayını, Ankara 1999, Cilt I shf 33

[9] T.C Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, *Osmanlı Arşivi Katalogları*, Tarih: 04/Ş /1332 (Hicrî) Dosya No:24/-1 Gömlek No:25 Fon Kodu: DH.KMS.

[10] T.C Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, *Cumhuriyet Arşivi Katalogları*, Tarih: 20/2/1924 Sayı: 301 Dosya: 149-5 Fon Kodu: 30..18.1.1 Yer No: 9.14..18. Tarih: 24/5/1925 Sayı: 1983 Fon Kodu: 30..18.1.1 Yer No: 14.32..15. Tarih: 17/10/1926 Sayı: 4234 Dosya: 149-27 Fon Kodu: 30..18.1.1 Yer No: 21.64..18.

[11] Gelendost Avşar nahiyesine bağlı olduğu için bu konuşmanın, Avşar Camisinde yapılmış olabileceğini ileri sürenlerde bulunmaktadır. Gerekçeleri de o dönemde nahiye merkezi olduğu için Cuma namazı kılınan caminin Avşar’da bulunmasıdır. Sözü edilen konuşmanın Cuma günü yapılmış olması da bu çerçevede değerlendirilmelidir görüşündedirler. Fakat Avşar pazarı, Perşembe günü Avşar Taş Pazarı adı altında kurulmaktadır. Gelendost nahiye olduktan sonra Pazar teşkilatı Cuma gününe alınmış

lakin Avşar pazarı birkaç yıl devam etmiştir. Ancak biz burada Sayın Şekercioğlu'nun Gelendost Çarşısı Camisinde konuşmanın yapıldığı şeklindeki bilgisini muteber kabul edeceğiz. Bununla birlikte Miryokefalon Zafer duasının Avşar'da Sultan Alaeddin Camisinde 1990 yılına kadar yapılması, üzerinde düşünülmesi gereken bir husustur. Belki de bu gelenek, 1928 yıl öncesine dayanıyor olabileceği gibi 1928'de Yalvaç nüfusuna kayıtlı Leblebiciler mahallesinden Hacı Hamza Alioğlu Müderris (Şeyh) Mehmet Efendi'nin tarihi konuşmasından sonra da başlamış olabilir. Bir başka ihtimalde bu geleneksel zafer duası'nın 1976'da ilk resmi kutlama törenlerinin başlatılmasından sonra icra edilmiş olabileceğidir.

[12] Gelendost Çarşısı Camiinde bu tür konuşmaların yapıldığı anlaşılmaktadır. Nitekim 5 Ocak 1920 Pazartesi günü Avşarlı Hafız İbrahim ile birlikte Şarkikaraağaç ve Yalvaç müftüleri kürsüye çıkararak, Demiralay teşkilatının kuruluşunu anlatmışlardır. Bkz Hüseyin Şekercioğlu, Gelendost Tarihi, Bayrak Yayıncılık-Matbaacılık Koll. Şti. İstanbul 1989, shf 336. Ancak ismi geçen Hafız İbrahim Demiralay hatıralarında bu konuşmasından söz etmemektedir. Bkz Prof Dr. Bayram Kodaman-Hasan Babacan, Hafız İbrahim Demiralay'ın Hatıratı ve Milli Mücadele İle İlgili Belgeler, Süleyman Demirel Üniversitesi ve Göltaş yay. 1.bsk. Isparta.

[13] Hüseyin Şekercioğlu, Gelendost Tarihi, Bayrak Yayıncılık-Matbaacılık Koll. Şti. İstanbul 1989, shf 110–111

[14] A. Turabi Tütüncü, 'Yalvaç'lı Hacı Ali Rıza Efendi Hayatı, Kütüphanesi, Eserleri' Türk Kütüphaneciliği, Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni Cilt 20, Sayı 1 (1971), shf 27

[15] Aslında belirlenen Şeyh Mehmet Efendi'nin görev yeri ve kimliği değil, Amasya'da olduğu söylenen Zincirli Medrese'nin Aksaray'da olmasıdır.

[16] Cemâleddîn-i Aksarâyî hazretlerinin senelerce ilim öğretip talebe yetiştirmiş olduğu Zincirli Medresesi bugün müze olarak kullanılmaktadır. Ervâh kabristanındaki kabri ziyaret edilmektedir. Kabrinin yanında bulunan mescidin yerine, aslına uygun olmayan bir mescid inşâ edilmiştir.

[17] İlmiye Sâlnâmesi, Meşîhat-i Celîle-i İslâmiyyenin Cerîde-i Resmîyesine Mülhaktır, Osmanlı İlmiye Teşkilatı ve Şeyhülislamlar, Yayına Hazırlayanlar: Seyit Ali Kahraman-Ahmed Nezh Galitekin-Cevdet Dadaş, İşaret Yayınları, İstanbul 1998, shf 254

[18] Şerif Fadime ismi, Şerife Fadime'den galat olabilir. Çünkü geçtiğimiz yüzyılda Şerife Fadime isminin Yalvaç'ta sık kullanıldığı görülmektedir. Bkz Prof Dr Nuri Köstüklü, Yalvaç Tarihi Üzerine Araştırmalar (Tanzimat'tan Cumhuriyet'e), Yalvaç Belediyesi Kültür Yayınları, Ankara 2010,

[19] Ahmet Çelik, '19. Yüzyılda Konya Medreselerinde Okuyan Öğrenciler', Sayfalar, Cilt 10 Sayı 20, 2 Haziran 2010 Çarşamba, shf 313

[20] T.C Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, Osmanlı Arşivi Katalogları, Tarih:

09/Za/1309 (Hicrî) Dosya No:1278 Gömlek No:100551 Fon Kodu: İ..DH.. Tarih: 11/Za/1309 (Hicrî) Dosya No:15 Gömlek No:1090 Fon Kodu: BEO Tarih: Dosya No:127918/Za/1309 (Hicrî) Gömlek No:100628 Fon Kodu: İ..DH..

[21] T.C Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, Osmanlı Arşivi Katalogları, Tarih: 28/L /1336 (Hicrî) Dosya No:21/-1 Gömlek No:63 Fon Kodu: DH.İ.UM

[22] Hüyükli ve Yalvaç civarında Çerkez mültecilerin iskân olduğu, bu iskâna karşı çıkan köy sakinleri ile muhacirler ve yöneticiler arasında anlaşmazlık yaşandığı, yerel kaynaklarda belirtilmektedir. Bkz Bôcüzade Süleyman Sami Isparta Eski Mebusu (1851–1932), Kuruluşundan Bugüne Kadar Isparta Tarihi Bugünkü Dile Çeviren ve Yayımlayan: Dr Suat Seren, Serenler Yayını İstanbul 1983, shf 250

[23] Bu konuda, A. Turabi Tütüncü'nün “Yalvaç'lı Hacı Ali Rıza Efendi Hayatı, Kütüphanesi, Eserleri” Türk Kütüphaneciliği, Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni Cilt 20, Sayı 1 (1971) çalışması gözden geçirilmiş ayrıca Yalvaç Hacı Ali Rıza İlçe Halk Kütüphanesindeki kitap bağış katalogları için Kütüphane Vekil Müdiresi Fatma Hanımla görüşülmüş ancak bir sonuç alınamamıştır. Yazma eserlerin Konya'ya gönderildiği öğrenilmiştir. Yalvaçlı araştırmacı Ali Yüncü tarafından hazırlanan kitap tasnifinde ise sadece Şeyh zade Mehmet Efendi'nin şerh ettiği bazı kitapların ismine rastlanmış ancak bu şarihin Müderris Mehmet Efendi olup olmadığı anlaşılamamıştır.

[24] Prof Dr Nuri Köstüklü, Yalvaç Tarihi Üzerine Araştırmalar (Tanzimat'tan Cumhuriyet'e), Yalvaç Belediyesi Kültür Yayınları, Ankara 2010, shf 33

[25] 1989–1991 yıllarında Ankara'da Almanya Büyükelçisi olarak görev yapmıştır. Türk Tarih Kurumu haberleşme üyeleri arasındadır. “Dönüm Noktası Olarak Malazgirt” başlıklı makalesi Mehmet Ersan tarafından Türkçeye çevrilmiş, Türk Kültürü, Sayı 388, Yıl XXXIII, Ağustos 1995, ss. 463-481 de yayımlanmıştır. Ekkehard Eickhoff: Denizcilik Tarihinde Kandiye Muharebesi başlıklı makalesi, Atatürk Konferansları 1964–1968, XVII. Dizi, Sayı: 2, 1991, TTK, yayımlanmıştır.

[26] Kutlama Bültenlerinde birbirinden farklı tarihçeler verilmektedir. Örneğin 1978 tarihli bültende Bizans Entistüsü araştırmacılarının 1968'de geldikleri belirtilmektedir.

[27] Hüseyin Şekercioğlu, “Zaferimizi Ne Zaman Kutlamaya Başladık?”, 17 Eylül Gelendost Zaferinin 815. Yıldönümü Bülteni, 17 Eylül 1176 Gelendost Zaferini Anma ve Tanıtma Derneği Başkanlığı Yayını, 1991, Gelendost/Isparta

[28] Gelendost Kaymakamlığının resmi sitesinde –gelendost.gov.tr – bu tarihte, A. Nevzat Dalkıran'ın (1972–1978) görevde olduğu belirtilmektedir. Telefonla ulaştığım Ergün Tezel ise kendisinin 1968-1969'da 10 aylık gibi kısa bir süre görev yaptığını, Gelendost'ta bulunduğu süre içinde böyle bir hatırlamadığını söylemiştir.

[29] 17 Eylül Gelendost Zaferinin 802. Yıldönümü Bülteni, 17 Eylül 1176 Gelendost Zaferini

Anma ve Tanıtma Derneği Başkanlığı Yayını, 1978, Gelendost/Isparta, shf 7

[30] 17 Eylül Gelendost Zaferinin 802. Yıldönümü Bülteni, 17 Eylül 1176 Gelendost Zaferini Anma ve Tanıtma Derneği Başkanlığı Yayını, 1978, Gelendost/Isparta, shf 8

[31] Hüseyin Şekercioğlu, Gelendost Tarihi, Bayrak Yayıncılık-Matbaacılık Koll. Şti. İstanbul 1989, shf 178–179

[32]A. Nevzat Dalkıran, 1946 yılında Konya'da doğdu. 1969 yılında Siyasal Bilimler Fakültesi'ni bitirdi. Ardından sırasıyla, Gelendost, Olur, Eynesil, Boğazlıyan, Kula ve Havran Kaymakamlığı, Uşak, Kayseri, Denizli ve Bolu Vali Yardımcılığı görevlerini yürüttü. 2005 yılında Konya Vali Yardımcılığı görevine başlayan Dalkıran, evli ve iki erkek çocuk babasıdır.

[33] 1930 yılında Kayseri'nin İncesu ilçesinde doğdu. İlk, orta ve liseyi Kayseri'de okudu. Yüksek öğrenimini Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi'ni tamamlayarak devlet hizmetinde Mülki İdare Amiri olarak görev aldı. Kaymakam adayı iken dışarıdan Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi'ni bitirdi.12 yıl Kozaklı, Gülşehir, Ürgüp, Çıldır, Bayburt ve Konya-Ereğli ilçelerinde kaymakam olarak çalıştı. 3 yıl Ankara Vali Yardımcılığı, sonra da valiliğe terfi ederek sırasıyla Gümüşhane, Isparta, Edirne, Gaziantep, İçel (Mersin) ve Merkez Valisi olarak 20 yıl görev yaptı. Bu arada Merkez Valisi iken Milli Güvenlik Akademisi'ne İçişleri Bakanlığı adına katılarak mezun oldu. 1988–1992 yılları arasında Emniyet Genel Müdürü, Başbakanlık Müsteşarı, İçişleri Bakanlığı Müsteşarı ve Bağımsız İçişleri Bakanı olarak görev yaptı. 1992 yılında kendi isteği ile emekli olduktan sonra bir süre de Cumhurbaşkanı Başdanışmanı olarak çalıştı. Daha sonra Anavatan Partisi'ne girerek 1995 yılına kadar bu partide görev aldı. 1995'te bu partiden ayrılarak Milliyetçi Hareket Partisi'ne katıldı. Alparslan Türkeş'in vefatına kadar kendisine danışmanlık yaptı. 23 Kasım 1997'de MHP Merkez Yürütme Kurulu Üyeliğine seçildi. Görev aldı. 1995'te bu partiden ayrılarak Milliyetçi Hareket Partisi'ne katıldı. Alparslan Türkeş'in vefatına kadar kendisine danışmanlık yaptı. 23 Kasım 1997'de MHP Merkez Yürütme Kurulu Üyeliğine seçildi. Hemen sonrasında MHP Genel Başkan Yardımcılığı görevine getirildi. 18 Nisan 1999 seçimlerinde Kayseri'den MHP Milletvekili seçilerek parlamento'ya girdi. 28 Mayıs 1999'da Milli Savunma Bakanlığı görevine atanan Çakmakçıoğlu evli ve iki çocuk babasıdır.

[34] Türk Silahlı Kuvvetlerinin 16'ncı Genelkurmay Başkanı olan Orgeneral Semih Sancar, 1911 yılında Erzurum'da doğmuş, 1932 yılında Kara Harp Okulundan, 1934 yılında Topçu Okulundan mezun olmuştur. 1939 yılına kadar Kara Kuvvetleri Komutanlığına bağlı çeşitli birliklerde Batarya Takım Komutanlığı yapmıştır. 1942 yılında Harp Akademisini kurmay subay olarak bitirdikten sonra; Genelkurmay Karargâhında Proje Subaylığı, 3'üncü Uçaksavar Alayında Batarya Komutanlığı, Hava Savunma Genel Komutanlığında Karargâh Subaylığı, 9'uncu Kolordu Motorlu Topçu Alayında Tabur Komutanlığı, 3'üncü Ordu Harekât Şubesinde Kısım Amirliği ve Şube Müdürlüğü, Kara Harp Akademisinde Öğretim Üyeliği ve 2'nci Kolordu Topçu Komutan Yardımcılığı görevlerini yürütmüştür. 1960 yılında Tuğgeneralliğe terfi etmiştir. Tuğgeneral rütbesi ile 4'üncü Tümen Komutanlığı, Genelkurmay Personel Başkanlığı ve Genelkurmay Harekât Başkanlığı

yapmış, 1963 yılında Tümgeneralliğe terfi etmiştir. Tümgeneral rütbesi ile Harp Akademileri Komutan Vekilliği, 5'inci Kolordu Komutan Vekilliği ve Kara Kuvvetleri Harekât Kurmay Yürüşkanı görevlerinde bulunmuş, 1964 yılında Korgeneralliğe terfi etmiştir. Korgeneral rütbesi ile Kara Kuvvetleri Eğitim Kolordusu ve 9'uncu Kolordu Komutanlığı görevlerinde bulduktan sonra 1969 yılında Orgeneralliğe terfi etmiştir. Orgeneral rütbesinde Jandarma Genel Komutanlığı, 2'nci Ordu Komutanlığı, Kara Kuvvetleri Komutanlığı görevlerini yürütmüş, 6 Mart 1973 tarihinde atandığı Genelkurmay Başkanlığı görevinden 7 Mart 1978 tarihinde emekli olmuştur. Bayan Vefika Sancar ile evlenmiş olan Orgeneral Semih Sancar'ın iki çocuğu vardır. Fransızca bilmektedir. 8 Aralık 1984 tarihinde vefat etmiş, Ankara'da Cebeci Şehitliği'nde toprağa verilmiştir.

[35] Merhum Prof Dr Fahrettin Kırzioğlu'nun mahdumu Sayın Seyfeddin Kürşad Kırzioğlu'nun Tebliğler Dergisi'nde yayınlandığı söylediği metin, MEB Talim Terbiye Kurulu Üyesi Sayın Ömer Özcan tarafından adı geçen dergiden bulunarak, bu araştırmaya konulmuştur. İlgili ve katkılarından dolayı kendilerine teşekkür ediyorum.

[36] Ali Naili Erdem (d. 1927, Kemalpaşa, İzmir, Türkiye), Türk siyasetçi. Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi'ni bitirdi. Serbest avukatlık, 1.(XII), 2.(XIII), 3.(XIV), 4.(XV) ve 5.(XVI) Dönem İzmir Milletvekilliği ile Sanayi, Çalışma ve Milli Eğitim Bakanlıkları yaptı. Evli ve 3 çocuk babasıdır. Fikirler, Töre, Kemalist Ülkü, Çınar, Edebiyat Dergisi, Gülpınar, İlk Yaz, Çaba, Şiir Defteri ve Çağrı gibi birçok dergide şiirleri yayınlanmıştır. Bu Toprağın İnsanları, Sevda Kuşatması adlarını taşıyan iki şiir kitabı basılmıştır

[37] Millî Eğitim Bakanlığı Tebliğler Dergisi, 20 Aralık 1976, Shf 484,

[38] Hüseyin Şekercioğlu, Gelendost Tarihi, Bayrak Yayımcılık-Matbaacılık Koll. Şti. İstanbul 1989, shf 170

[status draft]

[nogallery]

[geotag on]

[publicize off|twitter|facebook]

[category araştırma]

[tags TARİH, Nostalji, Arkeoloji, research, ÖMÜR ÇELİKDÖNMEZ, Miryokefalon Zaferi, Kutlama, Tarihçe]